

СУБ'ЄКТНИЙ СУПРОВІД УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

ВОНС Ігор

Західноукраїнський національний університет

<https://orcid.org/0009-0008-9398-7532>

e-mail: Igor@mens.te.ua

У статті розкрито наукове бачення суб'єктного супроводу управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку.

Метою статті є обґрунтування значимості суб'єктного супроводу управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку і його вдосконалення з врахуванням існуючих проблем і нових викликів.

Констатовано, що управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку є цілісною системою, яка складається із таких взаємопов'язаних елементів (підсистем): керуючої, керованої й технологічної, причому, головним суб'єктом у керуючій підсистемі є держава. Вказано на структурне й змістове наповнення управління інвестиційною діяльністю організацій, здійснюваного державою. Акцентовано на необхідності вдосконалення законодавства шляхом уточнення мети державного регулювання інвестиційної діяльності. Наголошено на необхідності вивчення і поширення світового досвіду, пов'язаного не тільки з аналізуванням фінансових показників, а й виявленням того наскільки діяльність організацій є соціально й екологічно орієнтованою, етичною, прозорою для суспільства, тобто відповідає концепції сталого розвитку (за факторами ESG). Аргументовано, що плінність кадрів, нестача фінансування й інші причини послаблюють функціональну й кадрову складову агенцій регіонального розвитку як суб'єктів управління інвестиційною діяльністю організацій. Констатовано доволі низьку інвестиційну активність переважної більшості територіальних громад й їх неналежну співпрацю з інвесторами, й у зв'язку з цим зазначено, що з метою вдосконалення управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку органи місцевого самоврядування повинні зацікавлювати й залучати іноземних інвесторів шляхом: формування: вичерпного переліку об'єктів для інвестування; базового пакету інвестиційних проектів з різними механізмами залучення інвестиційних ресурсів, команди, яка здійснюватиме їх супровід та ін. Наголошено на необхідності вирішення проблем, притаманних інвестиційній діяльності організацій підприємницького сектору економіки (недієвими і недостатніми є стимули для того, щоб підприємства інвестували власні кошти у розвиток виробництва, зокрема, еколого безпечного тощо) шляхом активізації регулятивного впливу з боку держави, передусім, шляхом посилення державної допомоги і підтримки.

Ключові слова: сталий розвиток, інвестиційна діяльність організацій, суб'єкти управління інвестиційною діяльністю організацій.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-55>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ В ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ І ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Незалежно від типу організації її діяльність має функціональне, завданнєве й ціннісне наповнення. Це відображається через виробничі, кадрові, інвестиційні, маркетингові, безпекові та інші аспекти роботи організації. У контексті забезпечення сталого розвитку важливо, наприклад, щоб усі процеси, в тому числі, процес управління інвестиційною діяльністю, були спрямовані не тільки на отримання фінансового ефекту, а й соціального й екологічного. Це актуалізує питання ролі суб'єктів в управлінні інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Недостатньо впорядкований процес інституційного супроводу управління інвестиційною діяльністю організацій вимагає його вдосконалення з урахуванням тенденцій, викликів і трендів, зокрема, розбудови громадянського суспільства, прозорості і підзвітності діяльності, професіоналізації кадрів, розвитку лідерства на публічній службі, необхідності забезпечення сталого розвитку, відповідального інвестування тощо. Це обумовлює значимість характеристики суб'єктів управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку, визначення вузьких місць такого управління й його вдосконалення.

Різні аспекти управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку й його суб'єктного складу досліджували А. Воронцова, І. Макаренко, О. Пластун, О. Соколовська, Л. Таранюк, О. Тивончук та інші науковці й практики. Однак, у результатах досліджень переважає погляд на інвестиційну діяльність як інструмент отримання організаціями фінансового ефекту. В той же час, діяльність суб'єктів управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку повинна цілеорієнтуватись й на отримання в результаті такої діяльності суспільно значимих соціальних і екологічних результатів. Крім того, як вказується у джерелі [1] «в сучасному світі концепція сталого розвитку є єдиною можливою стратегією зростання бізнесу, тому сучасні дослідження повинні продовжити дослідження впливу застосування концепцій сталого розвитку та КСВ на конкурентоспроможність підприємства, що буде додатковим драйвером їх використання».

ВИЗНАЧЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Значимість забезпечення сталого розвитку, потреба імплементації його принципів у функціональну, зокрема, інвестиційну діяльність, вимагають цілеспрямованої роботи суб'єктів управління інвестиційною діяльністю задля отримання в результаті її реалізації позитивних екстерналій (соціально відповідальна діяльність організацій, екологізація їх виробничої й управлінської роботи, відповідальне інвестування, створення державними суб'єктами належних стимулів для активізації інвестиційної діяльності організацій та ін.).

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є характеристика суб'єктів управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку і напрямів вдосконалення їх роботи.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку є цілісною системою, яка складається із таких взаємопов'язаних елементів (підсистем):

- керуюча підсистема, яка виконує функції щодо управління й регулювання інвестиційної діяльності організацій на засадах сталого розвитку, і включає суб'єктів такого управління (держава (органи державної влади й органи місцевого самоврядування), агенції регіонального розвитку, керівництво організацій, вітчизняні й зарубіжні інвестори, фізичні особи, громадськість);

- керована підсистема, яка охоплює діяльність різних типів організацій, кожна з яких має своє завдання і функціональне навантаження, й інвестиційна діяльність яких є об'єктом управління;

- технологічна підсистема (механізми, методи й інструменти управління інвестиційною діяльністю організацій, форми підтримки інвестиційних проектів та ін.).

Головним суб'єктом у керуючій підсистемі щодо управління й регулювання інвестиційної діяльності організацій на засадах сталого розвитку, є держава.

Управління інвестиційною діяльністю організацій передбачає як пряме управління державними інвестиціями, так і регулювання умов здійснення інвестиційної діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Структура й зміст управління інвестиційною діяльністю організацій, здійснюваного державою

Управління інвестиційною діяльністю організацій охоплює:	
Пряме управління державними інвестиціями здійснюється органами державної влади та органами влади Автономної Республіки Крим та включає планування, визначення умов і виконання конкретних дій по інвестуванню бюджетних і позабюджетних коштів.	Регулювання умов здійснення інвестиційної діяльності здійснюється шляхом: подання фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, субвенцій, бюджетних позик на розвиток окремих регіонів, галузей, виробництв; заходів щодо розвитку та захисту економічної конкуренції; роздержавлення і приватизації власності; визначення умов користування землею, водою та іншими природними ресурсами; політики ціноутворення; проведення державної експертизи інвестиційних проектів; інших заходів

Примітка. Сформовано на основі джерела [2]

Державне регулювання є елементом державного управління.

У контексті питання сталості управління інвестиційною діяльністю організацій акцентуємо увагу на статті 11 чинного закону [2], де зазначено, що «державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики виходячи з цілей та показників економічного і соціального розвитку України, державних та регіональних програм розвитку економіки, державного і місцевих бюджетів, зокрема передбачених у них обсягів фінансування інвестиційної діяльності» [2].

Як бачимо, до мети державного регулювання інвестиційної діяльності не віднесено реалізацію екологічної політики, яка є невід'ємним елементом забезпечення сталого розвитку нашої держави, її регіонів, територіальних громад і організацій, а також показники екологічного розвитку держави (приміром, зменшити негативний вплив забруднюючих речовин, у т.ч. на довкілля міст, зокрема шляхом використання інноваційних технологій (завдання 5 цілі 11 сталого розвитку)). Тому, виклад статті 11 документу [2] вимагає уточнення наступним чином: державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної, соціальної і екологічної політики виходячи з цілей та показників еколого-економічного і соціального розвитку

України, державних та регіональних програм розвитку економіки, можливостей державного і місцевих бюджетів, зокрема передбачених у них обсягів фінансування інвестиційної діяльності.

Залучення інвестицій у економіку України є напрямом реалізації політики держави в рамках державного регулювання інвестиційної діяльності. Інвестиції дозволяють: здійснювати структурні зміни в економіці, оновлювати соціальну й екологічну інфраструктуру, запроваджувати інноваційні технології, розширювати переліки пропонованих для юридичних і фізичних осіб послуг та покращувати їх якість тощо.

Важливим джерелом для задоволення інвестиційних потреб економіки нашої держави є прямі іноземні інвестиції. Щодо прямих іноземних інвестицій, то за даними НБУ основними країнами-інвесторами є: Кіпр, Нідерланди, Німеччина, Швейцарія, Австрія. Динаміку прямих іноземних інвестицій в Україну впродовж 2015-2025 років ілюструє табл. 2.

Таблиця 2

Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну впродовж 2015-2025 років, млн. дол. США

№ з/п	Роки	Обсяг інвестицій
1	2015	-458
2	2016	3810
3	2017	3692
4	2018	4455
5	2019	5860
6	2020	-868
7	2021	6687
8	2022	1152
9	2023	4247
10	2024	3116

Примітка. сформовано на основі джерела [3]

Як видно з табл. 2, динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну за 2015-2025 роки не є однозначною, однак, у ній переважає спадна тенденція. Так, у 2024 році показник обсягу прямих іноземних інвестицій становив 3116 млн. дол. США, що менше аналогічного показника 2016-2019, 2021 та 2023 років на 18,2% (2016р.), 15,6% (2017р.), 30,1% (2018р.), 46,8% (2019р.), 53,4% (2021р.), 26,6% (2023р.) відповідно. Загалом, обсяг прямих іноземних інвестицій в Україні є низьким, а інвестиції спрямовуються у переробну і добувну промисловість, а також вже розвинені сьогодні такі сфери економічної діяльності як торгівля, ремонт автотранспорту й ін. Тому, ми погоджуємось з тезою про те, що, іноземні інвестиції «не можуть забезпечити вирішення накопичених в економіці проблем, які, передусім, пов'язані з її сировинною спрямованістю та галузевою неефективністю. На відміну від розвинутих країн, які мають сучасні технології та інфраструктуру, країнам з перехідною економікою, до яких належить і Україна, потрібно вкладати більше коштів у їх формування та розвиток» [4].

Обнадійливими у контексті вказаного вище є наступні тези:

- «Президент Європейської ради Шарль Мішель говорить про значну підтримку для України, як політично, гуманітарно, так і фінансово. Створення трастового фонду дозволить надати масивні інвестиції для відновлення економіки та інфраструктури» [5].

- «між Канадою та Україною існує певна домовленість про продовження переговорів стосовно Угоди про вільну торгівлю на сфері послуг та інвестицій в Україну після закінчення війни та подальшої співпраці у розширенні кількості канадських інвесторів в Україну» [6].

На розвиток економіки мали б бути спрямовані капітальні інвестиції. Однак, впродовж 2010-2019 років «капітальні інвестиції в економіку України відносно динаміки ВВП мали уповільнений тренд і тільки на 0,3% перевищували його за показником валового нагромадження основного капіталу. Динаміка ВВП підвищилась в 3,6 рази, капітальних інвестицій – в 3,3 рази, валового нагромадження - майже в 3,9 разів. Така динаміка, коли протягом дев'яти років інвестиційні ресурси в економіку країни не перевищували помітно темпи зростання ВВП, говорить, що в Україні протягом 2010-2019 років сформувався стійкий пріоритет спрямування фінансових ресурсів на користь споживання. Переважання такої тенденції протягом тривалого періоду при недостатній ефективності відтворення послаблює сталість економіки і гальмує соціальний розвиток» [7].

Забезпечення сталого розвитку України вимагає інвестування у інновації й інноваційні виробництва. За міжнародним показником Глобальний індекс інновацій місце України в рейтингу серед 133 країн упродовж 2018-2024 років коливалось між 43 і 60 місцями. У 2023-2024 роках значення показника становило 55 і 60 відповідно. Характеризуючи складові рейтингу, відзначимо

погіршення: регуляторного середовища, стану людського капіталу й досліджень, освіти, а також покращення бізнес-середовища, стану інформаційно-комунікаційних технологій, знанневого потенціалу. Отже, держава як головний суб'єкт управління й регулювання інвестиційної діяльності організацій на засадах сталості повинна спрямувати зусилля на: вдосконалення законодавства і регуляторного середовища; зменшення відтоку кадрів та людських ресурсів за кордон через війну; розвиток освітнього потенціалу суспільства та ін.

Слід зазначити, що не зважаючи на всі виклики та проблеми, пов'язані з війною в Україні, Уряд нашої держави здійснює діяльність щодо створення умов для залучення інвестицій (вітчизинських та іноземних) в економіку (табл. 3).

«Європейське інноваційне табло ЄІТ (European Innovation Scoreboard) є важливим інструментом оцінювання та рейтингування науково-технологічного та інноваційного розвитку країн Європи. ЄІТ являє собою систему показників науково-технічної та інноваційної діяльності, на основі якої розраховують Зведений Інноваційний Індекс – ЗІІ (Summary Innovation Index) для кожної європейської країни. В ЄІТ виділяють чотири основні категорії індикаторів ("Рамкові умови", "Інвестиції", "Інноваційна активність" та "Вплив") та 12 інноваційних вимірів, що охоплюють у цілому 32 показники» [10; 11].

Таблиця 3

Окремі напрями діяльності держави щодо створення умов для залучення інвестицій (вітчизинських та іноземних) в економіку України

№ з/п	Напрями діяльності
1	<p>Щодо розвитку механізму державно-приватного партнерства</p> <p>Внесені у 2022 році зміни до бюджетного законодавства відкрили новий механізм залучення коштів для реалізації проектів на умовах ДПП, який дає можливість державним партнерам брати довгострокові зобов'язання в рамках договорів ДПП, а приватним партнерам (концесіонерам) надає впевненості у виконанні державою своїх зобов'язань та функціонуванні механізму ДПП (концесії). Це важливий крок для реалізації соціально значущих проектів, які найчастіше реалізуються за моделлю ДПП на основі доступності інфраструктури з платежами за експлуатаційну готовність. Крім того, Міністерство економіки України наразі працює над внесенням змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій за допомогою механізму ДПП для прискорення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних з післявоєнне економічне відновлення України [8].</p>
2	<p>Щодо відновлення, забезпечення сталого розвитку та здійснення цифрової трансформації малого та середнього підприємництва</p> <p>Задля відновлення, забезпечення сталого розвитку та здійснення цифрової трансформації малого та середнього підприємництва (МСП) Мінекономіки розроблено проект Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого та середнього підприємництва на 2024-2027 роки, мета якої полягає у трансформації державної політики для забезпечення системної підтримки та розвитку МСП, усунення перешкод із боку держави, створення умов для сталого та інноваційного розвитку МСП [9].</p>
3	<p>Щодо покращення доступу до фінансових ресурсів і ринків</p> <p>З метою забезпечення доступу до фінансів і ринків діє «програма грантів на створення або розвиток переробних підприємств - програма передбачає надання грантів для створення або розвитку переробних підприємств за умови співфінансування з грантоотримувачем» [9].</p>

Примітка. Сформовано на основі джерел [8-9]

Україну упродовж 2022-2023 років характеризують інноваційні виміри індикаторів ЄІТ, які ілюструє рис. 1.

Наведені на рис. 1 інформаційні дані вказують на необхідність: реалізації єдиної узгодженої інвестиційно-інноваційної політики; проведення необхідних структурних змін в економіці; здійснення технологічної й екологічної модернізації виробництва; стимулювання державою підприємницького сектору економіки до інновацій, в тому числі, соціально орієнтованих.

Вкрай важливо акцентувати на необхідності вивчення і поширення світового досвіду, пов'язаного з тим, що сьогодні у світі вибір інвесторами об'єктів для інвестування супроводжується не тільки аналізуванням фінансових показників, які є традиційними, а й виявленням того наскільки діяльність організацій є соціально й екологічно орієнтованою, етичною, прозорою для суспільства, тобто відповідає концепції сталого розвитку («за факторами ESG (англ. environmental, social, governance)» [12]).

У контексті цього, «важливим інструментом оцінювання сталого розвитку компаній є ESG рейтинги (рейтинги сталого розвитку, стійкості, соціальної відповідальності тощо). Можна виокремити такі чинники виникнення та розвитку ESG рейтингів: постійно зростаючий попит інвесторів, кредиторів та інших стейкхолдерів, зокрема громадськості, на нефінансову інформацію;

посилення законодавчо-нормативних вимог у екологічній і соціальній сферах та сфері корпоративного управління» [12].

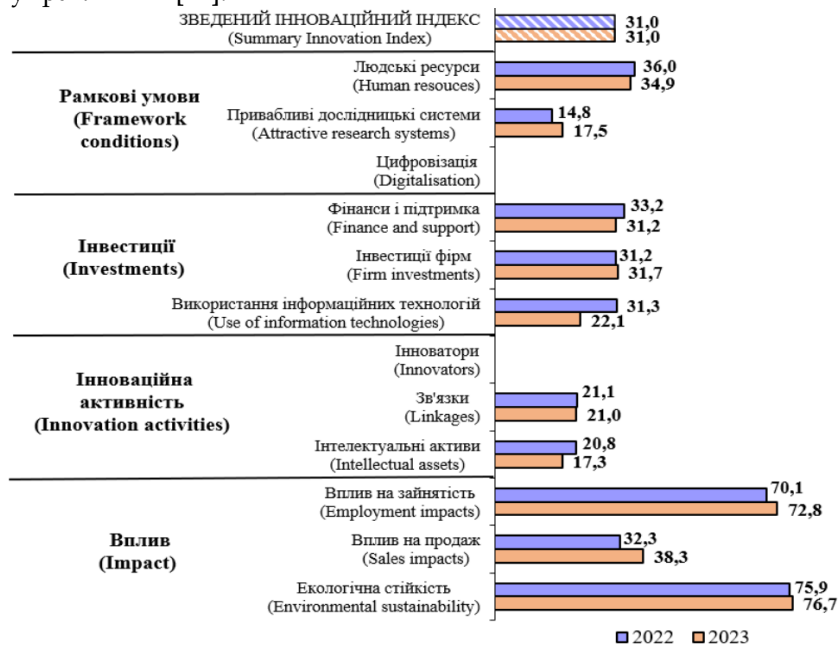

Рис. 1. Україна у розрізі інноваційних вимірів індикаторів ЄІП у 2022-2023 рр.
Примітка. Сформовано на основі джерела [10].

«Принципи відповідального інвестування (Principles of Responsible Investments – PRI) були розроблені за підтримки ООН групою інституційних інвесторів та експертів з міжурядових і громадських організацій та вперше запроваджені на Нью-Йоркській фондовій біржі у 2006 р. Досить швидко до цих принципів приєдналися інвестори з різних країн світу і до 2020 р. кількість організацій, які підписали PRI, зростає з 100 до 3038, а загальний обсяг активів під їхнім управлінням перевищив 100 трлн дол США» [13].

Таким чином, імплементація організаціями концепції сталого розвитку у виробничі, інформаційні, маркетингові, управлінські, культурні та інші аспекти роботи, їх участь у рейтингах соціально відповідального інвестування сприятимуть посиленню інвестиційної привабливості цих організацій, посиленню їх конкурентоспроможності і покращенню іміджу. Формування ж рейтингів соціально відповідального інвестування повинно об'єднувати зусилля держави, експертів, громадськості, інституцій ринкової інфраструктури.

Також необхідно, щоб соціально відповідальне інвестування в контексті досягнення цілей сталого розвитку було імplementоване у: галузеві політики і політики організацій; систему організаційних регламентів (положення, посадові інструкції, документи щодо маркування тощо).

Поряд із цим, автори [1] застерігають, що «відсутність уніфіковано підходу до формування регуляторного забезпечення відповідального інвестування призводить до гальмування розвитку даного інструменту, сприяє формуванню низької прозорості та доброчесності на ринку» [1].

Суб'єктами управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку є агенції регіонального розвитку (АРР).

«Агенція регіонального розвитку є неприбутковою установою, що утворюється з метою ефективною реалізації державної регіональної політики в регіоні. Агенція не є бюджетною установою» [14].

Засновниками 22 АРР, які функціонували у 2023 році, є обласні ради та обласні державні адміністрації (ОДА). Для виконання завдань, одним із яких є «сприяння соціально-економічному та культурному розвитку регіону, зокрема залученню інвестицій у розвиток регіону» [14], в АРР формувався штат працівників. Причинами наявності у АРР вакантних посад є: нестабільне фінансування і його нестачу; плінність кадрів; через нестачу коштів проблемою є залучення висококваліфікованих фахівців у сферах регіонального розвитку й міжнародного співробітництва, які здатні високопрофесійно здійснювати проектний менеджмент та вільно володіють англійською мовою. Тому, кадровий потенціал АРР на сьогодні є недостатнім для того, щоб позиціонувати їх «як установи, покликани відігравати важливу роль у сприянні взаємодії між широким колом зацікавлених сторін: органами державної влади, місцевого самоврядування, університетами та

іншими освітніми закладами, науково-дослідними установами, організаціями громадянського суспільства, бізнесом» [16].

«У 2023 році АРР співпрацювали з низкою проектів і програм міжнародної технічної підтримки (МТД), які сьогодні підтримують Україну в питаннях регіонального розвитку» [15]. Ці проекти і програми спрямовані на забезпечення соціально-економічного і екологічного розвитку регіонів (рис. 2).

Проекти і програми міжнародної технічної підтримки в питаннях регіонального розвитку України	
<p>Спрямовані на забезпечення соціально-економічного розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> - Швейцарсько-український проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти»; - Програма Агентства США з міжнародного розвитку проєкт USAID «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства»; - Програма «Польської допомоги» від Міністерства фондів і регіональної політики республіки Польща в рамках проєкту «Підтримка розвитку підприємництва та конкурентоспроможності українських регіонів» та інші 	<p>Спрямовані на забезпечення екологічного розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> - Програма розвитку ООН в Україні у рамках проєкту «Підтримка інклюзивного економічного розвитку в Україні шляхом поєднання просування експорту з регіональним розвитком та Цілями сталого розвитку»; - Проєкт «Просування енергоефективності та імплементації Директиви ЄС про енергоефективність в Україні», що впроваджується в Україні компанією «Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH» за дорученням урядів Німеччини та Швейцарії та інші

Рис. 2. Окремі проекти і програми міжнародної технічної підтримки в питаннях регіонального розвитку України
Примітка. Сформовано на основі джерела [15].

Суб'єктами управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку, сполучною ланкою комунікаційного й інституційного супроводу для інвесторів є органи місцевого самоврядування (ОМС). Для того, щоб зацікавити й залучити іноземних інвесторів ОМС мали б сформувати:

- перелік об'єктів для інвестування;
- базовий пакет інвестиційних проєктів з різними механізмами залучення інвестиційних ресурсів, команду, яка здійснюватиме їх супровід;
- відповідні регламенти (стандарти) обслуговування інвесторів (інвестиційний паспорт територіальної громади) й стимули для них.

Крім того, для залучення інвестицій у територіальну громаду (ТГ) діяльність ОМС повинна бути інформаційно чіткою, впорядкованою і цілеспрямованою. Поряд із цим, інформаційна робота багатьох ОМС є недостатньо відкритою, прозорою й змістовно наповненою. Наприклад:

- часто відсутня інформація, в тому числі, англійською мовою, про населений пункт, а також про інвестиційні продукти ТГ, її інвестиційні пріоритети й можливості;
- неналежно здійснюється промоція громади задля покращення її іміджу;
- недосконалим є онлайн ресурс для потенційних інвесторів;
- недостатнім є інвестування коштів у інфраструктурний супровід інвестиційних проєктів.

Все це вказує на:

- доволі низьку інвестиційну активність переважної більшості територіальних громад і неналежний рівень співпраці з інвесторами;
- неактивний регулюючий вплив з боку ОМС з метою підтримання інвестиційної діяльності в громадах та формування позитивного інвестиційного клімату в них;
- недосконалість регламентів та сумнівна якість їх розробки;
- нестача у ТГ проєктних менеджерів.

Вищезазначене підтверджують результати, отримані в ході опитування лідерів ТГ щодо інвестиційної активності ТГ (табл. 4).

Структурними елементами економіки нашої держави є приватні організації. Їх інвестиційна діяльність є об'єктом управління й регулювання як з боку держави, так і адміністративних служб цих організацій.

Таблиця 4

Результати вивчення думки лідерів ТГ щодо інвестиційної активності ТГ

№ з/п	Пропоновані запитання	Відповіді на запитання
1	Чи задоволені Ви рівнем співпраці громади з інвесторами?	32% (55 осіб) із 170 опитаних відповіли: ні 19% (32 особи) із 170 опитаних відповіли: так 49% (83 особи) із 170 опитаних відповіли: складно відповісти
2	Скільки років минуло з часу затвердження Інвестиційного паспорту Вашої громади?	45% (29 осіб) із 64 опитаних відповіли: 1 рік 23% (15 осіб) із 64 опитаних відповіли: 2 роки 17% (11 осіб) із 64 опитаних відповіли: 3 роки 11% (7 осіб) із 64 опитаних відповіли: 4 роки 2% (2 особи) із 64 опитаних відповіли: 5 і більше років
3	Хто розробляв Інвестиційний паспорт громад?	81% (46 осіб) і 19% (11 осіб) із 57 опитаних відповіли, що його розробляли органи управління ТГ власними силами та стороння організація, відповідно
4	Скільки об'єктів профінансували інвестори з моменту затвердження Інвестиційного паспорту громади (з числа тих, що були позначені в Інвестиційному паспорті громади)?	78% (50 осіб) із 64 опитаних відповіли: 1 об'єкт 11% (7 осіб) із 64 опитаних відповіли: 2 об'єкти 5% (3 особи) із 64 опитаних відповіли: 3 об'єкти 6% (4 особи) із 64 опитаних відповіли: 5 і більше об'єктів
5	Які інвестори (з моменту затвердження Інвестиційного паспорту громади), переважали - зовнішні чи внутрішні?	44% (28 осіб) із 64 опитаних відповіли: зовнішні (живуть / працюють за межами ТГ) 31% (20 осіб) із 64 опитаних відповіли: не було інвесторів 25% (16 осіб) із 64 опитаних відповіли: внутрішні (живуть / працюють на території громади)
6	Які ресурси використовує громада для залучення інвестицій?	32% (55 осіб) із 170 опитаних відповіли: штатного спеціаліста із залучення інвестицій 29% (50 осіб) із 170 опитаних відповіли: голову ТГ або його заступника 29% (49 осіб) із 170 опитаних відповіли: окремий структурний підрозділ 9% (16 осіб) із 170 опитаних відповіли: тільки голову ТГ
7	У які підприємства (за власністю) громади Ви хочете залучити інвестиції в першу чергу?	54% (88 осіб) із 164 опитаних відповіли: у комунальні підприємства 36% (59 осіб) із 164 опитаних відповіли: у приватні підприємства 8% (13 осіб) із 164 опитаних відповіли: у колективні підприємства 2% (4 особи) із 164 опитаних відповіли: у державні підприємства
8	Які інвестиції Ви шукаєте для громад в першу чергу?	30% (137 осіб) із 452 опитаних відповіли: гранти, міжнародна технічна допомога 19% (84 особи) із 452 опитаних відповіли: приватні іноземні інвестиції 19% (84 особи) із 452 опитаних відповіли: державні інвестиції 12% (56 осіб) із 452 опитаних відповіли: вітчизняні приватні інвестиції 10% (47 осіб) із 452 опитаних відповіли: іноземні державні інвестиції 10% (44 особи) із 452 опитаних відповіли: приватні інвестиції
9	Що з переліченого нижче використовується у Вашій громаді для залучення інвестицій?	40% (141 особа) із 355 опитаних відповіли: сайти органів влади 30% (106 осіб) із 355 опитаних відповіли: платформи про донорські гранти 14% (50 осіб) із 355 опитаних відповіли: соціальні мережі професіоналів 5% (17 осіб) із 355 опитаних відповіли: ринок прямих інвестицій 3% (9 осіб) із 355 опитаних відповіли: платформи для запуску стартапів 9% (32 особи) із 355 опитаних відповіли: інші джерела
10	Зазначте чи подавала Ваша громада заявки на участь у Державному фонді регіонального розвитку	82% (140 осіб) із 170 опитаних відповіли: так 18% (30 осіб) із 170 опитаних відповіли: ні
11	Як населення залучалося до розробки Інвестиційного паспорту територіальної громади?	22% (29 осіб) із 132 опитаних відповіли: усне опитування 20% (27 осіб) із 132 опитаних відповіли: робоча група, яка представляє різні інтереси мешканців ТГ 17% (22 особи) із 132 опитаних відповіли: обговорення на сесії ради 13% (17 осіб) із 132 опитаних відповіли: письмове анкетування 13% (17 осіб) із 132 опитаних відповіли: збори ТГ й її уповноважених представників 15% (20 осіб) із 132 опитаних відповіли: іншими шляхами

Примітка. Сформовано автором на основі джерела [17]

Організації приватного сектору економіки характеризуються тим, що їх економічна діяльність спрямована на отримання прибутку і заснована на приватній власності на засоби виробництва. Загалом, сьогодні для діяльності цих організацій існують значні інституційні, інвестиційні й виробничі ризики. Так, інвестиційну діяльність у промисловості характеризують такі проблеми:

- недосконалість її інституційного супроводу;

- неналежні умови кредитування промислових підприємств;
- недовірими і недостатніми є стимули для того, щоб підприємства інвестували власні кошти у розвиток виробництва, зокрема, еколого безпечного;
- недостатньо активною є промоція вітчизняних підприємств за кордоном, в тому числі, про їх соціально відповідальну діяльність.

Це вимагає активного регулятивного впливу з боку держави, передусім, шляхом посилення державної допомоги і підтримки.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, суб'єктно-об'єктний склад управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку представлений керуючою і керованою підсистемами. Керуючій підсистемі притаманні проблеми інституційного (недосконалість законодавства, регламентів, системи стимулів тощо), ресурсного (недостатнє фінансування АРР, нестача проектних менеджерів та ін.), інформаційного (пасивність громадськості, зокрема, в питаннях розроблення інвестиційних паспортів територіальних громад тощо) характеру.

Перспективи. Отримані результати цінні й застосовні у теоретичній і практичній діяльності щодо вдосконалення процесу суб'єктного супроводу управління інвестиційною діяльністю організацій на засадах сталого розвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Соціально відповідальне інвестування для досягнення цілей сталого розвитку: монографія. О. Л. Пластун, І. О. Макаренко, А. С. Воронцова, Л. М. Таранюк / за заг. ред. О. Л. Пластуна. Суми: видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2023. 160 с.
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-ХІІ (редакція від 10.10.2022 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
3. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>
4. Соколовська О. М. Прямі іноземні інвестиції в економіці України: стан і проблеми залучення. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 2 (41). С. 92-99. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.2\(41\).92-99](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.2(41).92-99).
5. Масивні інвестиції буде спрямовано в Україну для відновлення після війни. Interfax-Україна. 2022. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/investments/821588.html>
6. Україна та Канада домовилися розширити угоду про вільну торгівлю на сферу послуг та інвестицій. Міністерство економіки України. 2022. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=a3a084b2-5864-4f4a-b29c-15310deb69b4&title=UkrainaTaKanadaDomovilisRozshiritiUgoduProVilnuTorgivliuNaSferuPoslugTaInvestitsii>
7. Динаміка, структура та проблеми інвестування в соціальну інфраструктуру: кол. моногр. / В.М. Новіков, Ю.О. Каряїн, А.Г. Гвелесіані / за наук. ред. д.е.н., проф. В. Новікова: Над. акад. наук. Укр. Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи; Ін-т укр.-польск. співпрац; Вищ. шк. тур. та ін.-х мов у Варшаві. Київ, 2021. 94с.
8. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо інвестиційного клімату в Україні. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=93e0fdd8-41bc-4737-a700-75d32c29d885&title=InformatsiinoanalitichniMaterialiSchodoInvestitsiinogoKlimatuVUkraini>
9. Інвестиційна діяльність в Україні за 1 квартал 2024 року. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9cb46b66-6285-4f7f-a08e-f450f32f0cb2&title=InvestitsiinaDialnistVUkrainiZa1-Kvartal2024-Roku>
10. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність в Україні у 2023 році: науково-аналітична доповідь / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда та ін. К.: УкрІНТЕІ, 2024. 108 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/nauka/informatsiyno-analitychni/2024/05.08.2024/Naukovo-analitychna.dopovid-Naukova.naukovo-tekhnichna.ta.innovatsiyna.dialnist.v.Ukrayini.u.2023.rotsi-05.08.2024.pdf>
11. European Innovation Scoreboard 2023. URL: <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/04797497-25de-11ee-a2d3-01aa75ed71a1>
12. Тивончук О. ESG рейтинги компаній – сутність та особливості формування. *Галицький економічний вісник*. 2020. Том 67. № 6. С. 104-113.

13. How did the PRI start? URL: <https://www.unpri.org/pri/about-the-pri>.
14. Деякі питання діяльності агенцій регіонального розвитку: постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2022 року № 1023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1203-2022-%D0%BF#Text>
15. Діяльність агенцій регіонального розвитку у 2023 році. URL: <https://mtu.gov.ua/files/%D0%97%D0%92%D0%86%D0%A2%20%D0%90%D0%A0%D0%A0%20%D0%B7%D0%B0%20%202023%20%D1%80%D1%96%D0%BA%20%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB.pdf>
16. Інституційна складова регіональної політики: агенції регіонального розвитку : аналіт. доп. / [А. Головка, О. Їжак, В. Химинець та ін.] ; за наук. ред. В. Г. Потапенка. Київ : НІСД, 2024. 43 с. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2024-12/analit_dop_regionalna-politika_gotovepdf_25_10_24_zamina.pdf
17. Опитування лідерів територіальних громад щодо інвестиційної активності громад. URL: <https://hromady.org/wp-content/uploads/2023/04/%D0%A0%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8-%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-.pdf>

REFERENCES:

1. Sotsialno vidpovidalne investuvannya dlia dosiahnennia tsilei staloho rozvytku [Socially responsible investment to achieve sustainable development goals]: monohrafiia. O. L. Plastun, I. O. Makarenko, A. S. Vorontsova, L. M. Taraniuk / za zah. red. O. L. Plastuna. Sumy: vydavnycho-vyrobnyche pidpriemstvo «Mriia», 2023. 160 s.
2. Pro investytsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 18.09.1991 № 1560-XII (redaktsiia vid 10.10.2022 roku). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
3. Priami inozemni investytsii (PII) v Ukrainu. Retrieved from <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>
4. Sokolovska O. M. Priami inozemni investytsii v ekonomitsi Ukrainy: stan i problemy zaluchennia [Foreign Direct Investment in the Ukrainian Economy: Status and Problems of Attracting it]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*. 2021. № 2 (41). S. 92–99.
5. Masyvni investytsii bude spriamovano v Ukrainu dlia vidnovlennia pislia viiny. Interfax-Ukraina. 2022. Retrieved from <https://ua.interfax.com.ua/news/investments/821588.html>
6. Ukraina ta Kanada domovylysia rozshyryty ugodu pro vilnu torhivliu na sferu poslug ta investytsii. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. 2022. Retrieved from <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=a3a084b2-5864-4f4a-b29c-15310deb69b4&title=UkrainaTaKanadaDomovilisRozshyrytyUgoduProVilnuTorgivliuNaSferuPoslugTaInvestitsii>
7. Dynamika, struktura ta problemy investuvannia v sotsialnu infrastrukturu [Dynamics, structure and problems of investing in social infrastructure]: kol. monohr. / V.M. Novikov, Yu.O. Kariain, A.H. Hvelesiani / za nauk. red. d.e.n., prof. V. Novikova: Nad. akad. nauk. Ukr. In-t demohr. ta sots. doslidzh. im. M.V. Ptukhy; In-t ukr.-polsk. spivprats; Vysch. shkol. tur. ta in-kh mov u Varshavi. Kyiv, 2021. 94s.
8. Informatsiino-analitychni materialy shchodo investytsiinoho klimatu v Ukraini. Retrieved from <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=93e0fdd8-41bc-4737-a700-75d32c29d885&title=InformatsiinoanalytichniMaterialiSchodoInvestitsiinohoKlimatuVUkraini>
9. Investytsiina diialnist v Ukraini za 1 kvartal 2024 roku. Retrieved from <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9cb46b66-6285-4f7f-a08e-f450f32f0cb2&title=InvestitsiinaDiialnistVUkrainiZa1-Kvartal2024-Roku>
10. Naukova, naukovo-tekhnicna ta innovatsiina diialnist v Ukraini u 2023 rotsi [Scientific, technological and innovative activities in Ukraine in 2023]: naukovo-analitychna dopovid / T.V. Pysarenko, T.K. Kuranda ta in. K.: UkrINTEI, 2024. 108s. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/nauka/informatsiyno-analitychni/2024/05.08.2024/Naukovo-analitychna.dopovid-Naukova.naukovo-tekhnicna.ta.innovatsiyna.diyalnist.v.Ukrayini.u.2023.rotsi-05.08.2024.pdf>
11. European Innovation Scoreboard 2023. Retrieved from <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/04797497-25de-11ee-a2d3-01aa75ed71a1>
12. Tyvonchuk O. ESG reitnyhy kompanii – sutnist ta osoblyvosti formuvannia [ESG ratings of companies - the essence and features of formation]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*. 2020. Tom 67. № 6. S. 104-113.
13. How did the PRI start? Retrieved from <https://www.unpri.org/pri/about-the-pri>.
14. Deiaki pytannia diialnosti ahentsii rehionalnoho rozvytku: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.10.2022 roku № 1023. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1203-2022-%D0%BF#Text>
15. Diialnist ahentsii rehionalnoho rozvytku u 2023 rotsi. Retrieved from <https://mtu.gov.ua/files/%D0%97%D0%92%D0%86%D0%A2%20%D0%90%D0%A0%D0%A0%20%D0%B7%D0%B0%20%202023%20%D1%80%D1%96%D0%BA%20%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB.pdf>
16. Instytutsiina skladova rehionalnoi polityky: ahentsii rehionalnoho rozvytku [Institutional component of regional policy: regional development agencies]: analit. dop. / [A. Holovka, O. Yizhak, V. Khymynets ta in.] ; za nauk. red. V. H. Potapenko. Kyiv : NISD, 2024. 43 s. Retrieved from https://niss.gov.ua/sites/default/files/2024-12/analit_dop_regionalna-politika_gotovepdf_25_10_24_zamina.pdf
17. Opytuvannia lideriv terytorialnykh hromad shchodo investytsiinoi aktyvnosti hromad. Retrieved from <https://hromady.org/wp-content/uploads/2023/04/%D0%A0%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8-%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-.pdf>

SUBJECTIVE SUPPORT FOR THE MANAGEMENT OF INVESTMENT ACTIVITIES OF ORGANIZATIONS ON THE BASIS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

VONS Igor
West Ukrainian National University

The article reveals the scientific vision of the subjective support of management of investment activities of organizations on the basis of sustainable development.

Goal of the article is to substantiate the importance of subjective support for the management of investment activities of organizations on the basis of sustainable development and its improvement, taking into account existing problems and new challenges.

It is stated that the management of investment activities of organizations on the basis of sustainable development is an integral system consisting of the following interrelated elements (subsystems): management, managed and technological, with the State being the main subject in the management subsystem. The author points out the structural and substantive content of the State's management of investment activities of organizations. The author emphasizes the need to improve legislation by clarifying the purpose of state regulation of investment activity. The author emphasizes the need to study and disseminate international experience related not only to the analysis of financial indicators, but also to identifying the extent to which the activities of organizations are socially and environmentally oriented, ethical, transparent to society, i.e., consistent with the concept of sustainable development (according to ESG factors). It is argued that staff turnover, lack of funding and other reasons weaken the functional and personnel component of regional development agencies as subjects of management of investment activities of organizations. The author notes the rather low investment activity of the vast majority of territorial communities and their inadequate cooperation with investors, and in this regard, it is noted that in order to improve the management of investment activities of organizations on the basis of sustainable development, local governments should attract and attract foreign investors by: forming: an exhaustive list of objects for investment; a basic package of investment projects with various mechanisms for attracting investment resources, a team that will carry out their support. The author emphasizes the need to address the problems inherent in the investment activities of organizations in the business sector of the economy (ineffective and insufficient incentives for enterprises to invest their own funds in the development of production, in particular, environmentally friendly, etc.) by intensifying the regulatory influence of the state, primarily by strengthening state aid and support.

Keywords: sustainable development, investment activity of organizations, subjects of management of investment activity of organizations.